

ние, а въ градоветѣ—наполовинѣ; 3. че епископитѣ, назначавани за българитѣ, сж добре запознати съ славянския езикъ; 4. че у него (патриарха) липсватъ средства, за да доведе въ цвѣтущо състояние народнитѣ училища; 5. че при сегашното низко образование на народа не може да се очаква напълно просвѣтено духовенство; 6. че посоченитѣ примѣри за безредици отъ страна на владицитѣ патриархѣтъ оспорвалъ, и дори нѣкои отъ тѣхъ, на противъ, хвалилъ; 7. че винага за безредицитѣ той свалилъ ту върху Портата, ту върху неспокойнитѣ глави на нѣкои лица, които се домогватъ до отцѣпване отъ църквата, ту върху клокитѣ на мюсюлманитѣ, които искатъ да ослабятъ любовния съюзъ между пастири и паство и да държатъ висшето гръцко духовенство въ унизителна зависимостъ отъ себе си. Върху доклада на А. П. Бутенева за всичко това отъ 7 декемврий 1857 год. Александъръ II собственоръчно написалъ: „Все это не много предвѣщаетъ хорошаго.“¹⁾

Напротивъ за всѣки успѣхъ на българитѣ императорътъ открито изказвалъ своята радостъ. Така, върху единъ рапортъ на одринския тогава руски консулъ, Николай Димитриевичъ Ступинъ добъръ приятель на българитѣ, отъ 1857 год., въ който рапортъ се съобщавало за все по-голѣмото разширение богослужението на славянския езикъ между българитѣ въ Одринъ, той собственоръчно написалъ: „Очень радъ тому“.²⁾ Въ другъ единъ рапортъ сжщиятъ Н. Д. Ступинъ доказвалъ, че българитѣ се домогватъ не до отдѣляне отъ църквата, а до това, щого да имъ даватъ епископи, които добре да знаятъ български езикъ, и литургиитѣ и требитѣ да се извършватъ на български езикъ. По поводъ на тоя рапортъ Александъръ II заповѣдалъ на своя посланикъ А. П. Бутенева да се заеме съ тамшнитѣ (цариградскитѣ) работи. Но, когато въ 1858 год. отново пламнала борбата между българи и гърци въ Одринъ за църковното употрѣбение на славянския езикъ, на която дали поводъ самитѣ гърци, и консулъ Н. Д. Ступинъ рапортиралъ отново за това, императорътъ направилъ на две мѣста въ рапорта собственоръчно бележки, въ които крайно съжбялявалъ за такива безредици и настойчиво искалъ, щото посланикътъ да уговори (урезони) патриарха да направи на българитѣ законни отстъпки, като при това предсказалъ въ противенъ случай най-жалки последици.³⁾

¹⁾ Пакъ тамъ, стр. 67.

²⁾ Пакъ тамъ, стр. 48.

³⁾ Пакъ тамъ стр. 49—50.